

Soča

Izbaja vsak petek o polgne in veljá s prilogama "Primorac" in "Gospodarski List" vred po pošti prejema ali v Gorici na dom pošljana:

Vse leto	gld. 4-10,
Po leta	" 2-20,
Četr leta	" 1-10.

Za tne dežele toliko več, kolikor je večja poština.

Dolavcem in drugim manj premožnim novim naravnim naročnicom značimo, ako se oglaši pri upravnosti.

"Primorac" izbaja vsakih 14 dñih ob enem z ravnimi (na par) "Sočini" številkami.

"Gospodarski List" izbaja in se prilaga vsak drugi in zadnji petek meseca. Kadar je v petek praznik, izbajo listi že v četrtek.

SOČA

(Izdaja za deželo.)

Goriško novo pokopališče.

Veliko smo že pisali o tem goriškem "kopalnišču za mrtve", ki postaja pa že neznenosno za nas, ki smo še živi. Reč je postala takó resna, da potrebuje korenitega zdravila. Zato sta podala naša državna poslanca visokor. gosp. Alfred grof Coronini in veleč. g. dr. Ant. Gregorčič sedečo

Interpelacija:

Mesto Gorica ima kot znano zdravilišče nasprotuo svojemu značaju že 20 let čudno uprašanje, namreč uprašuje o pokopališču.

Meseca septembra 1. 1880. otvorilo se je novo pokopališče in ironija usode je hotela, da prav od dne posvečenja pokopališča je postal uprašanje radi njega se le prav pereče.

Vladajoči stranki v goriškem občinskem z. u., koje postopanje mora boleti vsakega doberga Avstrije, posrečilo se je namreč dočeti, da se je napravilo novo pokopališče, vkljub vsem pomislikom, odsvetovanju strokovnjakov in naspravovanju zdravega razuma mestnega prebivalstva, na prostoru, kateri se mora gotovo imenovati kar najbolj močno neugoden.

To se je zgodilo za župana, kateri je moral pozneje iz azrokov, ki se tukaj ne dajo razpravljati, kar čez noč odpovedati se, kojega sistem se pa — v največjo nesrečo mestu in njega prebivalcem — se dandas nadaljuje v politiskem in gospodarskem oziru in koji — neverjetno! — vrlada v Trstu tripi.

Tako je občinska uprava, uajslabša, kar si jih je mogoče misliti, dosegla, da goriško mesto, koje je že takó hudo prizadeto radi žalostnih gospodarskih razmer na deželi, ima več ko milijon goldinarjev dolgar, da pa ne odgovarja zahtevam, ki se stavijo do take občine v zdravstvenem oziru, če prav ima za župana doktorja zdravilstva in zdravstvenega svetnika.

Vode se pijačo in za drugo rabo ponanjuje, manjka tudi primerne kanalizacije. Se vedno obstoji to nesrečno pokopališče, ki je po svoji legi in po svojem stanju že samo ob sebi nevarno; ako bi pa nastala kakšna kazna bolezni, imelo bodo te pokopališče ne samo za goriško mesto, ampak tudi za celo deželo nesrečne nasledke.

Omenjeno pokopališče leži severozvodno od mesta; umes je rahlo nagajena, prosta ravan, čez katero teče potok Koren, mimo pokopališča proti mestu in skozi mesto. Gladina tega potoka leži niže kakor pokopališče samo.

Okoli pokopališča se nahajajo odvodni jarki, v katerih se nabira smrčeva voda s površja pokopališča, kakor tudi podzemeljska voda in deževnica, kateri prideti v dotiko s truplji. Ta voda se potem steka v Koren in prihaja po njem v mesto. Geološka kakovost tal in podzemlja je namreč tako, da se voda steka na tisto stran in da se deževnica preceja skozi zemljo. Kdor to pozná in vše, kaki meftični puh se vzdigujo iz Korenja in kakó njegova voda pogostoma zastaja, bude prepričan, da je res, kar je gori rečeno.

Tadi vetrovi pihajo od pokopališča proti mestu in zanosajo tem lože kugo v mesto, ker ravan, ki je mej mestom in pokopališčem, je prosta, kakor je bilo že prej rečeno, in ker je zračni tok (burja) mrzel ter se radi tega miazmi ne uničijo takoj vsled oksidacije.

Stanje pokopališča je, ako mogoče, še slabše nego njegova lega.

Na sredi prihaja podzemeljska voda kot izvirek na dan. Ako je dolgo časa suho vreme, pride se pri kopanju na množilni mestih že skoraj pri površju do tekoče vode. Na krajih, ki leže ugodnejše, pritiska voda od strani v globini 1'80 metra. Pri deževnem vremenu ni mogoče pravilno pokopavati. Stanje pokopališča v deževnem vremenu bi zahtevalo takó ravnanje, da bi, kakor se je že pokazalo, nastali jako neprijetni prizori. Trupla se pri takem vremenu shranijo v nekako mrtvašnico ter se pokopujejo zjutraj ali pa pogostoma tudi po noči v odsotnosti sorodnikov, brez vsakoršne prijetete.

Ako pa delj časa dežuje, se vzdigne

vodnji; tedaj je sploh nemogoče pokopavati. Trupla se pokopljajo tedaj vselej v podzemeljsko vodo in večkrat pridera voda celo v rakve zasebnikov, ki so napravljene iz hidravličnega apna, ter je napolni. Premožni meščani dajajo radi tega pokopavati svoje mrlje zmrzlj pogosteje na pokopališčih drugih občin. Leta 1892 bilo je 50 takih slučajev.

Po leti o veliki snai naredě se v težkih ilnatih tleh razpolkline, iz katerih se vzdigujo skodljivi plini. Mestni zastop je skušal te pomanjkljivosti vsaj deloma odpraviti ter je v to syrhe mnogo potrosil, ali brezvsečno.

Napravili so se že omenjeni odvodni jarki ter se potem še pomnožili. S tem pa se niso posušila tla, pač pa se je podrl zid, ki obdaja pokopališče. Dali so skopati vodnjaka, v ktere naj bi se voda cedila, ali zaman. Kar je pa najhujše, sedaj namenjuje drenažirati pokopališče. To delo bi bilo brezkoristno, dragoo in ak bi se izvrnilo, bi se spravilo mesto v še večjo nevarnost, ker bi se večja množina okužene vode tja stekala.

Iz vsega tega se razvidi, in izjava namestništvene komisije z dne 19. decembra 1879. in uradni izrek treh občinskih zdravnikov z dne 24. marca 1888. to pojašnjuje in potrjuje:

1. Da leži pokopališče, više, kakor gorisko mesto;

2. Da teče od pokopališča potok, v kateri se zbirja podzemeljska voda in deževnica iz pokopališča, proti mestu in celo skozi mesto;

3. Da podzemeljska voda, na pokopališču tako visoko stoji ali da tako visoko narašča, da človeška trupla v njej leže;

4. Da so tla na pokopališču izrecno ilnata. Teh štirih glavnih točk je že vsaka se tako važna, da izključuje po postavi napravo pokopališča na takem kraju.

Tu pa imamo vse te štiri glavne hibe, ne glede še na druge.

Zalibog, da ljudstvo ne more nasproti temu položaju ničesar storiti, ker vladajoča stranka in z njo sedanj župan uživata, da ne rabimo ostrejšega izraza, posebno protekcijo gospeda namestnika. Le višji činitelji morejo ustaviti vedno rastoče razburjenje in nezadoljnost prebivalstva in zabraniti kakó katastrofo.

Gledé na te razmere in videči, da še vedno preti kolera, smatrajo podpisani kot svojo dolžnost, staviti do Nj. Eksc. gospoda predsednika kot voditelja ministerstva notranjih poslov nujno uprašanje:

"Ali je znau Nj. E. pomen tukaj omenjenih napak pri pokopališču, katero rabi sedaj mesto goriško in katero se je otvorilo l. 1880., in ali Nj. E. nameruja takoj odpomoči, kar se ne more drugače zgoditi, nego da se naloži goriški občini napraviti novo pokopališče na drugem kraju?"

Coronini Alfred. - Gregorčič.

Suklje. Klun.

Dr. Wolan. Pfeifer.

Spinčić. Supuk.

Hagenhofer. Dr. Dostal.

Deym. Globočnik.

Kaltenegger. Serényi.

Dr. Fuchs. Oberndorfer.

Dapar. Hormuzaki.

Dr. Ferjančič. Perič.

Treinfels. Robič.

Baumgartner. Dr. Gregorec.

Kušar. Fabián.

Dr. Schorn. Dr. Zarkan.

Dr. Czernin. Kohler.

J. Schwarzenberg. Lupul.

Radimsky."

Upravljanje,

ali je voljan prepričati se po dotičnih številkah časopisov, ktere so ti priložene, o resničnosti dejstev, navedenih v tej interpelaciji, in potem potrebno ukreniti, da zbrani, da se ne nadaljuje več omenjeno postopanje pri zaplenbah časopisov, ktero postopanje je krivично in izvira iz pravega golega strankarstva c. k. sodniške oblasti, oziroma državnega pravništva.

"Konservativni časopis "Il Rinnovamento", ki izbaja v Gorici in v Trstu, zaple-

Oznanila

in "postojanje" plačajo se za štiristopno peti-vrsto:

8 kr. če se tiskajo likati,

7 " " " " "

6 " " " " "

5 " " " " "

4 " " " " "

3 " " " " "

2 " " " " "

1 " " " " "

Večkrat — po pogodbi. Za večje črke po prostoru.

Pozimične številke dobivajo se v to-

bakarnih v Nuski in Šotski ulici po 8 kr.

Dopisi pošiljajo nač se redništvo,

naročnina in reklamacije na upravnosti

"Soča". — Neplačani pišem redništvo

ne sprejema.

Rokopisi se ne vredajo.

Redništvo in upravnost je v May-

činjevi hiši, Via del Mercato št. 12, II.

Imuniteta poslancev

Kakó piškave vrednosti je imuniteta (nedotakljivost) avstrijskih državnih poslancev, dokazuje nam znana zadeva Spinčič s v. o, kateri smo od prvega početka natančno poročali svojim čitalcem. Poročali smo o svojem času prav obširno o zadnji seji imunitetnega odseka, v katerem so se združili levičarji in Poljaki ter neugodno rešili to pereče uprašanje. Dr. Ferjančič naznamenil je predlog manjšine.

Imunitetni odsek predložil je točno po preteklu o smili mesecu zbornici svoje poročilo, v katerem večina, obstoječa liberalnih Nemcev in Poljakov, utemeljuje svoje mnenje, da se temeljem sedaj obstojenih zakonitih določil ne da trdi, da se je z odpustom profesora Spinčiča kršila imuniteta poslancev Spinčiča. Ker bi se pa utegnil časi spremeniti ter danes ali jutri zadeti slična usoda kakršnega nemškega ali poljskega poslancea, služubljedega države, zaradičel je večina odseka sklenila, staviti zbornici še sledenč predlog: "Imunitetnemu odseku naj se naroči, da sklene z predložili zbornici primerna določila v vrhu zagotovljena poslaniška imuniteta". S tem predlogom smatra večina odseka za rečeno tudi peticijo katoličko-političnega društva "Slovenski jez" v Biljni, izročeno po poslancu dr. Gregorčiču, da naj se g. profesor Spinčič obnovi v službi.

Manjšina imunitetnega odseka, obstoječa iz poslancev dra. Ferjančiča (porovevalec), Morseyja (nemški konzervativec), Globočnika, dra. Langs in Kulpa (Mlaðičeha) pa je bila drugega mnenja in napovedala je minoritetni votum, v katerem se vlada, glede na to, da se je kršila z odpustitvijo profesora Spinčiča njegova poslaniška imuniteta, sicer ne poči, pač pa po duhu zakona, poziv ja, da naj profesorja Spinčiča čini preje zopet namesti v učiteljskem odboru v službi.

Ta predlog sedaj manjšina v poročilu imunitetnega odseka utemeljuje v glavnih točkah nastopno: *)

Naučna uprava trdi, da je imela v očeh pri presoji postopanja Spinčičevega le profesorja in upliv njegovega političnega delovanja na učiteljstvo njegovo. Državnemu zboru pa pristoja pravica preiskovati, ni li vlada s svojo naredbo kršila vitalnih pravic poslancev Spinčiča.

Gledé njegovih govorov na zagrebški razstavi, izražajočih željo do združenja vseh Hrvatov pod habsburško dinastijo, trdi sicer naučna uprava, da se ta želja protivi sedanji državnopravni osnovi monarhije, previdno pa se izogiblje kazenskopravni označbi tega dozdevnega pregreška v svesti si, da bi potem priznala kompetenco kazenskega sodišča, pred katerim bi prišlo na dan, da inkriminovanim, besedam Spinčičevim nedostaje kriterij kateregakoli kazenskega pregreška. — Gledé teh govorov je torej jasno, da so bili le "prosto izrazevanje mnenja v zakonitih mejah" v smislu državnega osnovnega zakona z dne 21. decembra 1867. drž. zak. št. 142.

Gledé Spinčičevega delovanja o priliki državnoborških volitev v Istri pa mu očita naučna uprava, da je kot vodja hrvatske stranke težil za tem, da bi bili izvoljeni samo hrvatski volilni možje in poslanci. Ta trditev zdele se je imunitetnemu odseku prespolna in nejasna in zahtevalo je vsled tega, da mu vlada predloži disciplinare spise. Vlada je pa to zahtevalo od klonila in tudi na poziv, da naj se natančne označijo vsaj najhujši slučaji Spinčiče, z dozdevno s profesorsko službo nezdržane agitacije, vedel je povestati vladni zastopnik le to, da je napravil baje v svojem stanovanju v Poreču popolno volilno agencijo. Ako je pa to najbolj kričeti slučaj Spinčičeve agitacije, tedaj bi bilo pač odveč dokazovati, kako nicedvno je v tem pogledu postopanje disciplinare spise.

Thornher — Lichtenstein — Perič — Dr. Laginja — Spinčič — Tekly — Dr. Gregorec — Seichert — Rovškošny — Formanek — Hoch — Dr. Lueger — Kohler — Troll — Jax — Polzhofer — Dr. Pattai — Barišini — Mnth — Waher — Kula.

RINNOVAMENTO

v državnem zbornu.

Goriški "Rinnovamento", ki si je postavil za nalogu, razkrivati skelete rane, katere sekajo židovstvo vesoljnemu človeštvu ter braniti slovanske narode, bil je zaporenoma zaplenjevan, dočim se židovski "Corriere" povsem prosti giblje ter psi, laže in obrekne cele stanove kolikor mu drago. Ta okolnost dala je povod interpolaciji v državnem zbornu, katero je stavil dr. Gessmann s tovarisi in ki se glasi takole.

"Konservativni časopis "Il Rinnovamento", ki izbaja v Gorici in v Trstu, zaple-

Ne da se niso tečili, da izvolitev poslancem državnega učitelja ne odveže njegovih zavodnih dolžnosti, a vsako poseganje disciplinarno oblasti v politično delovanje uradnika-poslanca, izven njegovega službenega deloteka je tako sumljivo in to tembolj, ker nasprotov tendenco kaže tudi državni osnovni zakon, doveljujoč vsakemu izvoljenemu poslancu nepogojni službeni dopust ter hoteč varovati ga s tem nasprotnostjo dolžnosti. V slučaju Spinčičevem pa je že tam manj mogoče govoriti o prekrški službenih dolžnosti, ker je bil Spinčič že od dne 19. oktobra 1889. kot član istraškega deželnega odbora sproščen učiteljevanja, v katerem ga je zadomečal na njegov rāčun postavljen suplant — in ker je imel edkar je položil mesto deželnega odbornika ter je bil izvoljen v državnih zbor, temeljem naredbe načnega ministerstva z dne 26. novembra 1887. št. 23.896, veljavne za vse srednjosloške učitelje, zakonit službeni dopust iz pedagoško-naučnega posloga za celo dobo mandata.

Ako se pa politično delovanje poslanca v svetu spravlja z njegovo državnim službenim ter zategadelj preganja disciplinarnim potom, tedaj tako postopanje nekotro vzbuja sum, da je udarec namenjen opozicionalnemu poslanemu.

Res se sicer tečko da vrednotiti trditev, da bi se bilo kršilo v afiri Spinčičovi takovano "znanje" imunitetno pravo po črki zakona z dne 21. decembra 1867. drž. zak. št. 141, § 16. Al. a., pač pa se protivi disciplinarnemu odboru Spinčičeva očividno da je zakona.

Imunitetno pravo ne pristaja narodnemu zastopniku kot ostalo odlikovanje, temveč je neodpovedna pravica narodnega zastopa v javnem interesu. To pravo je jamstvo za svobodo govora ter ima tendenco odstraniti vse, kar se upira glavni podlagi vsakega narodnega zastopstva, to je svobodi in nemoteno delovanju. Ustava daje državnim služabnikom neomajeno pasivno volilno pravico, in ker imajo vsi poslanci jednake pravice, zato je nedopustno in izključeno, da bi se postopanje kake vrste poslancev (uradnikov) smelo preganjati, dočim je presto isto postopanje drugih poslancev (uradnikov). Prava imunitete morajo biti tedaj deležni vsi poslanci brez razlike v istem obsegu. Zlasti pa je duhu imunitetnega prava naravnost protivno tendencijo disciplinarnega preganja le na podlagi uradnih aktov, brez kontrole po preganjancu, brez javnosti, brez zagovornika, ker je tako pregjanje hujše nego formalna kazensko-sodna pravda, katere poslanca pač izrecno varuje imunitetno pravo. Tako postopanje pa izizza tudi sam, da se hoče doseči to, kar ni moči doseči potom rednega sodnega postopanja, po vinku disciplinarni preiskave in obsodbe. Nara "most nepravilna pa je trditev, da je zakon hotel pač braniti poslanca pred sodnim, največjo objektivnost zagotavljajočim preganjaju zaradi kazensko pravnih pregreškov, da ga pa ni hotel varovati tudi zaradi manjših pregreškov disciplinarnega preganja, ki često lahko izpodkopije celo obstanek dotičnika, kakor se je to zgodilo tudi v predležčem slučaju.

Gledé na vse to je manjšina odseka ovedočena, da se je z disciplinarno obsodbo poslanca Spinčiča kršilo imunitetno pravo ce ne po črki, pa po duhu ter priporoča zdornici, da vzprejmo njen predlog.

Razlogi manjšine imunitetnega odseka so jasni in v celoti neovzni. Navzlic temu pa ni upanja, da bi obvezljivi pred zbornico ker tu gre za pravico — slovenskega poslanca.

*) Tesni prostor nam žalibog ne dopušča, da bi objavili to obširno utemeljevanje doslovno. Ureda

Blažen, Dekleva, Pajgalj. Ker pa je gospica Olga Premrová odločila to častno nalogo, prevzela je tajanstvo g. Štefana Sofija Hančel; namestnica ji je bila gospica Viktorija Kavčič.

Pri podružnični seji 13. svetjana 1892. se je sklenilo, naj se izreče p. n. poverjenišča pismena zahvala za pozdravovalno in veselno delovanje v minoletem družbenem letu in prosi ob enem nadaljnem naklonjanosti in pozdravovalnosti. Da bi se tem bolj množile družbenice podružnice naše, sklene se v II. podružnični seji 2. julija 1892. pismo naprositi, naj bi prevzele poverjenišča: gospica Franja Bavcon v Črničah, gospa Marija Volkova v Lokavcu, gospa Teresija Klančič v Podgori, gospa Kristina Lekar v Mirnu, gospa Karolina Furlani v Št. Andreju, gospa Karolina Kalin v Pevni, gospa Ana Kofol v Čepovanu in Franja Podgornik v Čepovanu. Veliko zadovoljnost podružničnega odbora prevzele so poverjenišča gospa Ana Kotol v Čepovanu, Franja Podgornik v Čepovanu in gospica Franja Bavcon v Črničah.

Gospa in gospice poverjenišča, ki so delovalo lansko leto, ostale so nam tudi v tem letu zveste podpirateljice. Pozdravovalnim sotrudnicam našim pričerna zahvala!

V korist otroškim vrtecem priredil se je 13. novembra 1892 podružnični koncert. Veselica je bila sijajna, udeležba tolika, da je bila dvorana natlačena do zadnjega kota. Spored veselice bil je nenavadno dolg, mnogovrstni in zanimiv. Pele so tudi učiteljske kandidatinstve pod izvrstnim vedenjem svojega učitelja in povevodje g. Mercine. K sijajnemu izidu veselice pripongli so tudi diletanti in diletautniki "Goriške Čitalnice" s svojim vrlim rediteljem g. Klavžerjem. Slavna goriška čitalnica nam je odstopila brezplačno svoje prostore. Vsem sodelovalcem in vsem onim ki so nas počastili s svojo navzočnostjo našravnja zahvala. Dohodki veselice porabili so se deloma za "božičico" otr. vrtev v Pevni, v Podgori in v Ločniku, a 50 gl. se pokloni "Sloginim zavodom".

Pri božičnici otr. vrtev v Pevni, v Podgori in v Ločniku bili so vsi otroci brez razločka obdarovani. Razdelilo se je blizu 700 darov. Od vseh strauj došlo nam je toliko radodarnikov doneskov in darov, kakor še nikoli doslej. Čestite gospo in gospice, vrle narodnjakinje, so prav takmivala druga z drugo, da bi več izdelale in pripravile za uboge otročice. Prav gulinjiv prizor je bil, videti otročice zbrane pod lepo okinčanim božičnim drevescem in rajske veselje, ki je polnilo srca nedolžnih otrok, odsevalo je iz očej vseh pričujočih, ki so s svojo navzočnostjo počastili lepo slavnost. Bog poplati vsem darovalcem in prijateljem naše družbe.

Slavno vodstvo povabilo nas je k VII. redni veliki skupščini družbe sv. Cirila in Metoda dne 28. julija 1892. v Postojni. Zastopala sta nas pooblaščenca urednik Andrej Gabršček in profesor Rutar.

Poslalo nam je slavno vodstvo 250 "Vestnikov" VI., da se razdele med druženike. Dalje 50 izvodov VII. zvezka "Junaki" in 30 izvodov VIII. zvezka "Janez Cigler". Istatako 80 izvodov okrožnice št. 1934, da se z njo povabijo tisti rođoljubi, o katerih se je načeljati, da pristopijo k podružnici.

Naša podružnica šteje do danes 20 ustanovnic, 169 letnic, 80 podpornic, skupaj 269 družbenic.

Načelništvo je imelo v družvenem letu sedem sej.

Podružnični blagajnici je došlo:

lanaki preostanek	32 gl. 49½ kr.
ustanovnine	15 "
letnine	183 "
podpornine	11 " 56 kr.
radodarnih dneskov	124 " 49 kr.
za prodane knjige	4 "
skupaj: 370 gl. 54½ kr.	
za božičnico je došlo	268 " 15 kr.
oboje skupaj 638 gl. 69½ kr	
ako odštejemo izdatke	613 " 35 kr.
ostane v blagaj. gotovine še 25 gl. 42½ kr.	

Delajmo tudi v prihodnje tako neuverno in pozdravovalno, kakor da sedaj, in trud in delovanje naše rodilo nam bo v najlepše plačilo stoterem sad.

V Gorici, dne 5. marca 1893.

DOPISI

Iz Renč, 24. marca. (Boj za enakopravnost — "Soča" je priobčevala v mesecu januarju prav temeljite in do zadnje pike resnične članke pod naslovom "Sami smo krivi". Povedala je cele vrste skledejih resnic, kakor mi Slovenci sami delamo velike ovire izvrševanju národne enakopravnosti. Evo en tak slučaj iz naše županije.

Pri prošnjah za oprostitv vojaščine potrebne so razne priloge. Zaradi hitre preglednosti in reda so za take priloge prirejeni tiskani obrazci, ki se le izpolnijo z nekatere podatki, kateri se tičejo prisilca. Ti obrazci so tiskani v nemškem, slovenskem in italijanskem jeziku, a izdaja jih glavarstvo. Izpolnijo se torej lahko v nemškem, slovenskem ali italijanskem jeziku, kakor kdo hoče.

Pri podružničnem zboru 7. svetjana 1892 so bile voljene v načelništvo: gospa Augusta Santel, pravomestnica, gospa Marija Kanceler, blagajnica, gospica Olga Premrová, temnica. Namestnica: gospo-

Naravno, da bi morali Slovenci tak obrazce izpolnjevati v slovenskem jeziku. To pa se pričas v Renčah ne godi! Te dni sem imel v rokah več takih prilog, ki so vse bile izpolnjene v nemškem jeziku. Zakaj? Čemú je pa obrazec tudi slovenski tiskan?! — Družinske izpovedbe, katere izdaja župniški urad, bile so nemške; spričala, katera izdaja županstvo in potrdita dva meseča, ki imata sinove pod vojaščino, bila so tudi nemška. — Evo, kakor smo Slovenci sani krivi, ake se naš jezik prezira pri raznih oblastnih. Ali zato želimo drugačnega ravnanja, ko niti sami ne spoštujeamo svoje lepe materinščine ter se uklanjamo tujim malikom?!

(Dostavek uređništva. — Hvala Vam za ta dopis. Iz Renč smo dobili že marsikako pritožbo proti marsikaki popustljivosti in malomarnosti v narodnem pogledu. Takó n. pr. smo doznavali, da pri ljudskem žetju je tamšnje županstvo svojo vas samo imenovalo Ranziano, in to menda edino le takó, namesto da bi to spako povsem izbacilo in zapisalo edino le pošteno slov. imen Renč. Slovenke Renče so baje še le po drugi poti prišle v "krajevni imenik". Takó se ne sme!)

Iz Kanala, 11 marca. — Naše veteransko društvo je do konca preteklega leta vedno bilo hiralo, letos pa se je obudilo k novemu življenju. Do letos je bilo namreč le podružnica goriškemu veteranskemu društvu, letos pa je po prizadevanju gosp. c. kr. davčarja Fr. Kofola postal samostalno. Odslej, ko ima društvo svojo denarnico, napreduje izbirno; v kratkem času naraslo je število udov na 70, med njimi 6 častnih udov. Naš "feldpater" pa je častni veteran č. g. Anton Ukmar, bivši vikar marijacevski nad Kanalom. — Pri občnem zboru je bil soglasno načelni župnik izvoljen g. Fr. Kofol, ki se je pa zahvalil za izkazano častno zaupanje, ker mu uradna opravila ne dopuščajo, da bi mogel vselej natančno vršiti dolžnosti načelnikove. Na to je bil izvoljen načelnikom naš rojak g. Leopold Mirković. — Naj bi to društvo, presajeno na svobodna tla, uspešno delovalo v korist udov in domovine!

Iz Čepovana, 12. marca. (Enakopravnost.) — Dandanes se veliko piše in govorí o narodni enakopravnosti pri c. kr. in drugih uradilih. Le z velikimi težavami si Slovenci pridobivamo kako myrico. — Kar se tiče c. kr. okrajnega glavarstva goriškega, o katerem sta govorila zadnji "Primorec" in potem "Soča", moram reči, da smo danes na slabšem nego pred letom 1870. — Evo dokaz!

Takrat so naše občine večinoma nemški uradovale. Toda c. kr. okrajno glavarstvo pod baronom Pino jim je odgovarjalo v slovenskem jeziku, ker je vedeo, da župani le slovenski jezik dobro razumejo, a da nemškutarijo večinoma le tajniki. Da je res, kar govorim, prepriča se sl. uređništvo lahko iz priloženega uradnega pisma. — Županstvo v Lokovcu pisalo je glavarstvu po nemški, a glavarstvo je izdalо rešitev št. 5805 od 15. jul. 1869. v pravilnem slovenskem jeziku; podpisani je: c. kr. namest. svetovalec Piho.

Še danes se spominjajo tedanjii župani, kaj so pravičen je bil baron Pino kar se tiče narodne enakopravnosti. In vendar mu ta pravijočnost ni nič škodovala niti mu ni delala kakih ovir do povišanja za namestnika in celo ministra. Čepovanci se ga pravoboro spominjajo tudi zategadel, ker nam je prispomogel do pošte, in to v dobi, ko jo je imela še malokatera vas na Goriškem.

Domače in razne novice

Radečarski doneski. — V zadnjih štirih dneh došli so za "Slogine" učne in vzgojevalne zavode slednji darovi:

Rezi Leban v Gorici 2 gld. — I. P. v. G. 1 gld. — France Kalin, posestnik pri Lisiakih, nabral je 2. t. t. od 6 vinskih bratcev na Bjrah v sobi in v kleti 1 gld. 20 kr. — Ajdovski "krokarski zbor" dobil je v Podgradu (Istra) prav nevarnega tekmeča in nasprotnika; tamkaj se je namreč ustavil "antikrokarski zbor", ki je zbral 38 gld. 10 kr. Živili podgrajski antikrokariji (toda ajdovščini krokariji tudi!) — I. Favetti v Ajdovščini 60 kr. — Jak. Streljek v Trebnjach pri Trstu 60 kr. — Vesela družba v Mirniku ob beneški meji 1 gld. 10 kr. — Neimenovan dobrotnik za drugi otroški vrt v Gorici 20 gld. — Pri pogrebu g. Andreja Robiča v Rihembergu zložili pri telji 5 gld. 5 kr. — V prijetni družbi v Cesoči pri Bolcu 1 gld. — N. N. pod Čavrom 50 kr. — Nekateri, oseški Z. Čajci so zložili dne 5. t. m. na poti iz Višnjevca 1 gld. 50 kr. s soglasnim vsklikom: "Bo živi gostoljubne Višnjevce." — Blazij Grča, župnik v Sempasu (po položnici) 1 gld. 50 kr. — Notar J. Kavčič, trgovec A. Koren, dež. račanovodja And. Jeglič, prof. V. Bezek, žel. uradnik Fr. Blažon, prof. Ant. Šantel vsi v Gorici po 1 gld. — Kopač Jernej, narodni svečar v Gorici, 3 gld. 70 kr. — Anica Sarfova, učiteljica v Lokvi, je poslala 13 gld. 40 kr., od katerih je 8.40 zložila družba kraških rodoljubov v divno-romantičnem Skocjanu, 5 gld. pa domači rodoljubi.

Katerega rodoljuba naj takó plodorita pozdravovalnost našega naroda ne navdaja z najboljšimi nadami za prihodnost? Dokler nam Slovenec v goriškem mestu stoji na strani takó zaveden in pozrtvovan narod, ni se nam batí, da omagamo v trdem boju z nasprotnimi silami. Ko se pa slovenski živelj v Gorici samej zadostno okrepi, ne bo se nam treba batí nikakor na nasprotnih spletih, ki bi sile iz mesta v okolico. — Zato prosimo vse slovenske rodoljube, da bi vstajali v doseganju pozdravovalnosti, ker na takih podlagi, na kakoršni smo v Gorici začeli in napeli narodni boj, je zmaga gotova na vsej črti. Bog živi torej vse prijatelje naše mile slovenske mladine in podpiratele v našem trdem narodnem boju za obstanek, napredek, razvit in trajno prihodnost slovenskega živelja v lepi — naši Gorici.

Knjige "Matice Slovenske" za leto 1892 došle so, kakor je "Soča" o svojem času naznala, že zdavnata. Drustveniki goriškega poverjeniškega okraja, ki jih nimajo še v rokah, naj pridejo ali pošljajo po nje k čitalnišemu čuvaju g. M. Koršču v Gorici. Njemu naj se izročuje tudi letnina, ki znaša 2 gl. za osebo. Rojaki, ki želijo na novo prisjeti, naj se oglašajo za časa pri poverjeniku dr. A. Gregorčiču ali pri omenjenem g. Koršču. Drustvo je vredno, da je podpira s pristopom in letnino vsak izobražen Slovenc, ki dobi za to lepih ponudnih in zavrnih knjig. Letos izide z drugimi knjigami drugi del poknežene grofije Goriske in Građanske, katero opisuje naš ožji rojak profesor S. Rutar.

Vabilo k občnemu zbornu "Goriške ljudske posojilnice", kjer bo dne 30. marca t. l. ob jednjosti určen za državni prostor.

Dnevni red:

1. Tajnikovo poročilo.
2. Potrjenje letnega računa.
3. Razdelitev čistega dobitka.
4. Volitev ravnateljstva.
5. Volitev nadzorstva.

Opomba. Letni račun in bilanca za leto 1892. sta razpoložena do 26. t. m. v društvenih pisarnicah, kjer ju društveniki lahko pregledajo v uradnih dnevih in urah.

V Gorici, dne 16. marca 1895.

Ravnateljstvo in nadzorstvo.

Umrl v Gorici. — Tortut Ivan 45 let (dninar). — Perhavc Fr. 46 l. (dninar). — Skomina Jos. 59 l. (stavec). — Rusjan Jos. 34. l. (trgovec). — Batič Ant. 65 l. (dninar). — Klavčič Leop. 1½ l. — Božič Ant. 18 l. (čevljar). — Cej Terez. 43. — Gostinčič Stef. 86 l. — Soban Iv. 84. — Ratič Alojzij 9. mes. — Culot Iv. 5½ l. — Medvešček Ana 56 l. (kmetica). — Figar Mar. 70 l. (kmetica). — Jos. Stiegler, oskrbnik v St. Petru.

Kaj vse sme

